EUROOPAN
KOMISSIO

Bryssel 14.12.2018
COM(2018) 829 final

KOMISSION KERTOMUS EUROOPAN PARLAMENTILLE JA NEUVOSTOLLE

henkilöstösääntöjen liitteen XII soveltamisesta

KOMISSION VÄLIKERTOMUS EUROOPAN PARLAMENTILLE JA NEUVOSTOLLE

henkilöstösääntöjen liitteen XII soveltamisesta

1. OIKEUSPERUSTA

Komissio antaa vuonna 2018 Euroopan parlamentille ja neuvostolle väliaikaisen kertomuksen henkilöstösääntöjen liitteen XII soveltamisesta henkilöstösääntöjen liitteessä XII olevan 14 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

Väliaikaisen kertomuksen tarkoituksena on esittää yleiskatsaus Euroopan unionin virkamiesten eläkejärjestelmän tasapainon varmistamista koskevien sääntöjen täytäntöönpanosta vuosina 2014–2018. Kyseiset säännöt on esitetty henkilöstösääntöjen 83 a artiklassa ja liitteessä XII[1].

2. EUROOPAN UNIONIN VIRKAMIESTEN ELÄKEJÄRJESTELMÄN PERUSOMINAISUUDET

2.1. Euroopan unionin virkamiesten eläkejärjestelmän oikeusperusta

Henkilöstösääntöjen 83 artiklan mukaan

- eläkejärjestelmän mukaiset etuudet[2] maksetaan unionin talousarviosta;
- jäsenvaltiot takaavat yhteisesti etuuksien maksamisen; ja
- virkamiehet maksavat kolmanneksen eläkejärjestelmän rahoituksesta.

Henkilöstösääntöjen 83 a artiklan mukaan eläkejärjestelmän tasapaino varmistetaan eläkeiän ja järjestelmään suoritettavan maksun määrän avulla. Kyseisessä artiklassa säädetään myös menettelyistä, jotka koskevat eläkejärjestelmään suoritettavan maksun päivittämistä vuosittain ja viiden vuoden välein.

Eläkejärjestelmän tasapainon takaamiseksi henkilöstösääntöjen liitteessä XII vahvistetaan vakuutusmatemaattiset säännöt eläkemaksun määrän laskemiseksi.

2.2. Laskennallisen (virtuaalisen) rahaston periaate

Euroopan unionin virkamiesten eläkejärjestelmä on etuusperusteinen laskennallinen (virtuaalinen) rahasto, jossa henkilöstön suorittamilla maksuilla rahoitetaan heidän tulevat eläkkeensä. Vaikka tosiasiallista sijoitusrahastoa ei olekaan, katsotaan, että määrä, joka sellaiseen olisi kertynyt, on sijoitettu jäsenvaltioiden pitkäaikaisiin joukkovelkakirjoihin ja huomioitu Euroopan unionin tilinpäätökseen kirjatussa eläkevastuussa. Henkilöstösääntöjen 83 artiklan ja Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 4 artiklan 3 kohdan mukaan jäsenvaltiot takaavat yhteisesti etuuksien maksamisen.

Koska Euroopan unionin virkamiesten eläkejärjestelmä on laskennallinen rahasto, henkilöstön suorittamilla eläkemaksuilla rahoitetaan eläkemaksuja maksavien henkilöiden tulevat eläkkeet. Eläkemaksut kattavat määrättynä vuotena hankituista eläkeoikeuksista aiheutuvat kustannukset, eivätkä ne ole millään tavalla sidoksissa kyseisen vuoden eläkemenoihin. EU:n

[1] Henkilöstösääntöjen liitteessä XII vahvistetaan henkilöstösääntöjen 83 a artiklan mukaisesti yksityiskohtaiset säännöt, jotka koskevat Euroopan unionin virkamiesten eläkejärjestelmän tasapainon varmistamista.

[2] Euroopan unionin virkamiesten eläkejärjestelmän mukaiset etuudet vahvistetaan henkilöstösääntöjen V osaston 3 luvussa ja liitteessä VIII. Eläkejärjestelmän mukaisiin etuuksiin kuuluvat vanhuuseläkkeet, eläkeoikeuksien siirrot, erorahat, perhe-eläkkeet ja työkyvyttömyyskorvaukset.

oikeuskäytännössä on vahvistettu, että Euroopan unionin virkamiesten eläkejärjestelmä on laskennallinen rahasto, siitä huolimatta, että siinä on joitakin yhteisvastuujärjestelmän piirteitä[3].

Euroopan unionin virkamiesten eläkejärjestelmä on erilainen kuin suurin osa jäsenvaltioiden julkishallinnon virkamiesten eläkejärjestelmistä, joissa maksuosuuksia tai etuuksia tarkistetaan siten, että voidaan varmistaa vuosittain tasapaino saatujen maksujen ja eläkemenojen välillä. Jos tällaisissa järjestelmissä tasapainoa ei voida saavuttaa, erotus katetaan talousarviosta (veroista).

Euroopan unionin virkamiesten laskennallista eläkejärjestelmää arvioidaan sekä vuosittain että viiden vuoden välein aivan kuin kyseessä olisi oikea rahasto, mikä vahvistaa edelleen sen pitkän aikavälin kestävyyttä.

2.3. Vakuutusmatemaattisen tasapainon periaate

Euroopan unionin virkamiesten eläkejärjestelmän tasapaino varmistetaan säännöllisesti päivittämällä maksuosuuksia ja tarvittaessa eläkeikää.

Euroopan unionin virkamiesten eläkejärjestelmä perustuu vakuutusmatemaattisen tasapainon periaatteelle, jonka mukaan henkilöstön vuosittain suorittamien eläkemaksujen on katettava kolmannes määrättynä vuonna hankituista eläkeoikeuksista[4], jotka vastaavat eläkettä, jonka sama henkilöstö tulee saamaan eläkkeelle jäätyään, sekä (tietyin edellytyksin) työkyvyttömyyskorvauksia ja perhe- ja lapseneläkkeitä. Laskelman[5] tekemiseksi eläkemaksut arvioidaan nykyarvon mukaan diskonttokorkoa käyttäen. Kyseessä on siis vakuutusmatemaattinen arviointi.

Eläkemaksu on mekanismi, jonka ansiosta eläkejärjestelmä pysyy tasapainossa vuodesta toiseen. Eläkemaksua päivitetään automaattisesti, jos henkilöstösääntöjen 83 a artiklassa tarkoitetussa vakuutusmatemaattisessa arvioinnissa käy ilmi, että se on tarpeen, jotta määrättynä vuotena hankitut eläkeoikeudet voidaan kattaa täysimääräisesti. Kun henkilöstön jäsenet suorittavat päivitetyn eläkemaksun, he hankkivat määrätyn vuoden osalta eläkeoikeudet, joiden suojana on saavutettujen etujen periaate.

3. HENKILÖSTÖSÄÄNTÖJEN VUODEN 2013 UUDISTUS

Viime vuosina EU:n julkiseen hallintoon on tehty kaksi peräkkäistä, kauaskantoista uudistusta. Henkilöstösääntöjen vuoden 2013 uudistukseen kuului useita toimenpiteitä, joilla oli vaikutusta Euroopan unionin virkamiesten eläkejärjestelmään ja joiden ansiosta saatiin aikaan merkittäviä säästöjä:

– eläkeiän korotus (66 vuoteen),

– eläkkeen karttumisprosentin alennus (1,9 prosentista 1,8 prosenttiin),

---

[3] Ks. esimerkiksi asia F-105/05 *Wils v parlamentti*, 85 kohta ja asia T-439/09 *Purvis v parlamentti*, 45 kohta.

[4] Henkilöstösääntöjen 83 artiklan 2 kohta.

[5] Eläkemaksujen laskennassa käytetään ennakoituun etuusoikeusyksikköön perustuvaa menetelmää, joka on kuvattu kansainvälisessä IPSAS 25 -tilinpäätösstandardissa (joka korvattiin 1. tammikuuta 2018 IPSAS 39 -standardilla). Maksun suuruus lasketaan vertaamalla palveluksessa olevan henkilöstön hankkimien oikeuksien vakuutusmatemaattisten arvojen summaa, jota käytännön vakuutusmatematiikassa kutsutaan rahoituskustannukseksi, heidän peruspalkkojensa vuotuiseen kokonaismäärään.

- kaksivuotinen kaikkien palkkojen, eläkkeiden ja korvausten jäädytys vuosina 2013 ja 2014 sekä taannehtiva päätös minimoida palkkojen mukautukset vuosina 2011 ja 2012[6]. Koska palkkoja ei päivitetty, ostovoima ei kehittynyt yhtäläisesti valtionhallinnon palveluksessa olevien kansallisten virkamiesten palkkojen ostovoiman kehityksen kanssa kyseisinä vuosina,

- AD- ja AST-tason henkilöstön urakehityksen ja ylimpiin palkkaluokkiin etenemisen rajoittaminen,

- matalamman palkkaluokan luominen sihteeri- ja toimistotehtäville, jolloin kyseisten työntekijöiden palkka alenee 13–40 prosentilla,

- koko henkilöstön työajan lisäys 2,5 tunnilla viikossa yhteensä 40 viikkotuntiin ilman rahallista korvausta.

Lisäksi henkilöstösääntöjen vuoden 2013 uudistuksessa toteutettiin useita toimenpiteitä, joiden tavoitteena oli parantaa järjestelmän toimintaa:

- Asiaa koskevissa tilinpäätösstandardeissa[7] ja parhaissa vakuutusmatemaattisissa käytännöissä edellytetään, että korkojen ja palkkojen nousun osalta käytetään työsuhteen päättymisen jälkeisiä etuuksia koskevien velvoitteiden arvioitua kestoaikaa vastaavaa aikaisempien havaintojen jaksoa, jotta eläkejärjestelmien tasapaino voidaan varmistaa. Tämän perusteella Euroopan unionin virkamiesten eläkejärjestelmän korkojen ja palkkojen kasvun toteamisessa käytettävät liikkuvat keskiarvot pidennettiin 30 vuoteen soveltaen seitsemän vuoden siirtymäkautta.

- Jotta voidaan välttää mukautusmenetelmän soveltamisessa aiemmin esiintyneet vaikeudet, säädettiin menetelmästä, joka mahdollistaa eläkemaksun päivittämisen automaattisesti vuosittain. Tämän vuoksi eläkemaksua päivitetään säännöllisesti ilman erillistä säädöstä. Komissio julkaisee päivitetyn maksun kahden viikon kuluessa päivityksestä *Euroopan unionin virallisen lehden* C-sarjassa.

- Henkilöstösääntöjen vuoden 2013 uudistuksessa eläkeikä määritettiin toiseksi tekijäksi, jolla eläkejärjestelmää tasapainotetaan siten, että tulevat väestömuutokset otetaan asianmukaisesti huomioon. Komissiolle annettiin tehtäväksi arvioida eläkeikää viiden vuoden välein ottaen huomioon jäsenvaltioiden julkishallinnon henkilöstöön ja EU:n toimielinten virkamiesten elinajanodotteeseen vaikuttavan kehityksen[8]. Komission on määrä antaa ensimmäinen kertomuksensa Euroopan parlamentille ja neuvostolle vuonna 2019.

---

6 Palkkojen mukautuksia alennettiin 0 prosenttiin vuonna 2011 ja 0,8 prosenttiin vuonna 2012 16 päivänä huhtikuuta 2014 annettujen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EU) N:o 422/2014 ja (EU) N:o 423/2014 mukaisesti.

7 IPSAS 25 -standardin 91 ja 96 kohdat.

8 Henkilöstösääntöjen 77 artiklan 6 ja 7 kohta.

4. EUROOPAN UNIONIN VIRKAMIESTEN ELÄKEJÄRJESTELMÄN TASAPAINON VARMISTAMISTA KOSKEVIEN SÄÄNTÖJEN TEKNINEN TÄYTÄNTÖÖNPANO (2014–2018)

Eurostat vastaa henkilöstösääntöjen liitteen XII teknisestä täytäntöönpanosta. Yksi tai useampi pätevä, riippumaton asiantuntija avustaa Eurostatia Euroopan unionin virkamiesten eläkejärjestelmän vakuutusmatemaattisten arviointien tekemisessä. Eurostat käsittelee liitteen täytäntöönpanosta mahdollisesti aiheutuvat menetelmiä koskevat kysymykset yhteistyössä jäsenvaltioiden kansallisten asiantuntijoiden kanssa, jotka kokoontuvat ryhmänä (83 artiklaa käsittelevä työryhmä) vähintään kerran vuodessa.

4.1. Henkilöstösääntöjen 83 artiklaa käsittelevän työryhmän toiminta vuosina 2014–2018

Henkilöstösääntöjen 83 artiklaa käsittelevä työryhmä kokoontui vuosina 2014–2018 kerran vuodessa henkilöstösääntöjen mukaisesti. Ryhmä keskusteli Eurostatin laatimista menetelmiä koskevista asiakirjoista ja hyväksyi ne.

Eurostat myös vaihtaa vakuutusmatemaattisiin kysymyksiin liittyviä tietoja esimerkiksi sellaisten kansainvälisten organisaatioiden kanssa kuin ISPR (rinnasteisten järjestöjen kansainvälinen palkka- ja eläkepalvelu, johon kuuluvat muun muassa OECD, NATO, ESA ja Euroopan neuvosto), Euroopan keskuspankki, Euroopan investointipankki, Euroopan investointirahasto, Euroopan patenttivirasto ja Eurocontrol.

4.2. Pätevän, riippumattoman asiantuntijan tekemät arvioinnit

Henkilöstösääntöjen liitteessä XII olevan 13 artiklan 2 kohdan mukaisesti pätevä, riippumaton asiantuntija avustaa Eurostatia menetelmäkysymyksissä ja vastaavien vakuutusmatemaattisten oletusten määrittelyssä ja laskemisessa.

Avoimien tarjouskilpailujen tulosten perusteella Eurostatia ovat avustaneet seuraavat asiantuntijat:

- EY Actuaires Conseils Euroopan unionin virkamiesten eläkejärjestelmän arvioinneissa vuosina 2014–2016;
- Agilis S.A:n ja Prudential Ltd:n konsortio Euroopan unionin virkamiesten eläkejärjestelmän arvioinneissa vuosina 2017 ja 2018.

Molemmat vakuutusmatemaatikot tarkistivat ja hyväksyivät Euroopan unionin virkamiesten eläkejärjestelmän arviointeja koskevat menetelmät, laskelmat ja raportit. Kyseisten ulkopuolisten asiantuntijoiden kanssa sovittiin erityisesti laskelmissa käytettävistä tiedoista, kuten Euroopan unionin virkamiesten eläkejärjestelmän perusjoukosta ja vakuutusmatemaattisista oletuksista.

Kyseisten vakuutusmatemaatikkojen suositukset sisältyvät Eurostatin lopullisiin arviointiraportteihin.

Vakuutusmatemaatikot tekevät itsenäisesti rinnakkaisia Euroopan unionin virkamiesten eläkejärjestelmän eläkemaksua koskevia laskelmia ja antavat vakuutusmatemaatikon lausunnon, joka on joko ”huomautuksia sisältämätön” tai ”huomautuksia sisältävä” (jälkimmäinen on kyseessä silloin, kun vakuutusmatemaatikkojen tulokset poikkeavat Eurostatin tuloksista enemmän kuin sallitun kolmen prosentin olennaisuusrajan verran).

Vakuutusmatemaatikot antoivat kaikista vuosina 2014–2018 annetuista Euroopan unionin virkamiesten eläkejärjestelmää koskevista arviointiraporteista lausunnon ”huomautuksia sisältämätön”.

5. MUUTTUJAT JA VAKUUTUSMATEMAATTISET OLETUKSET

5.1. Sääntömääräiset muuttujat

Kyseessä olevat arvot liittyvät lähinnä henkilöstösääntöjen soveltamiseen, mukaan lukien eläke-etuuksien laskennassa käytettävät säännöt.

Jotkut muuttujat muuttuvat tiettyjen kunkin virkamiehen yksilölliseen tilanteeseen liittyvien edellytysten mukaan[9], esimerkiksi:

- vuotuinen kartunta on 1. tammikuuta 2014 lähtien rekrytoiduilla virkamiehillä 1,8 prosenttia, 1. toukokuuta 2004 ja 31. joulukuuta 2013 välisenä aikana rekrytoiduilla virkamiehillä 1,9 prosenttia ja 30. huhtikuuta 2004 asti rekrytoiduilla 2 prosenttia,

- tavanomainen eläkeikä, jonka saavutettuaan henkilöstö voi siirtyä eläkkeelle ilman eläke-etuuksiin tehtävää vähennystä vaihtelee 60 ja 66 vuoden välillä,

- sellaisille henkilöstön jäsenille, jotka jatkavat palveluksessa eläkeiän jälkeen, maksetaan korvauksia (Barcelona-kannustin), kun taas ennen eläkeikää eläkkeelle siirtyvien työntekijöiden eläkkeeseen sovelletaan vähennyksiä.

Taulukossa 1 esitetään pääasialliset sääntömääräiset muuttujat, joita käytettiin viimeisimmässä, vuoden 2018 eläkearvioinnissa.

Taulukko 1 – Vuoden 2018 vakuutusmatemaattisessa arvioinnissa käytetyt pääasialliset sääntömääräiset muuttujat

Muuttuja	Arvo
Oikeusperusta	Henkilöstösäännöt, jotka ovat olleet voimassa 1.1.2014 lukien
Perusjoukon viitepäivämäärä (liitteessä XII oleva 1 artikla)	31.12.2017
Virallinen enimmäiseläkeikä (henkilöstösääntöjen 52 artikla)	65 (automaattisesti virkamiehille, jotka ovat tulleet palvelukseen ennen 1.1.2014), 66 (automaattisesti uusille virkamiehille), 67 (työntekijän pyynnöstä) tai jopa 70 (poikkeuksellisesti)
Tavanomainen eläkeikä (henkilöstösääntöjen 52 artikla ja liitteessä XIII oleva 22 artikla)	60–66 riippuen palvelusvuosista, iästä ja palvelukseentulopäivästä

[9] Ks. henkilöstösääntöjen liite XIII.

Vähimmäiseläkeikä (henkilöstösääntöjen 52 artiklan b kohta, liitteessä VIII oleva 9 artikla ja liitteessä XIII oleva 23 artikla)	58
Vähimmäistoimeentulon ura-alue ja palkkaluokka (liitteessä VIII oleva 6 artikla)	palkkaluokan 1 ensimmäinen palkkataso
Vanhuuseläkkeen enimmäismäärä (henkilöstösääntöjen 77 artikla)	70 % peruspalkasta eläkkeellejäämispäivänä
Vuotuinen kartunta (henkilöstösääntöjen 77 artikla ja liitteessä XIII oleva 21 artikla)	1,8 % (aikaisintaan 1.1.2014 palvelukseen tulleet virkamiehet), 1,9 % (aikaisintaan 1.5.2004 palvelukseen tulleet virkamiehet) tai 2 % (ennen 1.5.2004 palvelukseen tulleet virkamiehet) peruspalkasta
Hyvitys virkamiehille, jotka jatkavat palveluksessa tavanomaisen eläkeiän jälkeen (liitteessä VIII oleva 5 artikla ja liitteessä XIII oleva 22 artikla)	1,5 % (uudet virkamiehet) tai 2,5 % peruspalkasta tai 5 % 60 ikävuoteen mennessä kertyneiden eläkeoikeuksien määrästä virkamiehen palvelukseentulopäivän, 1.5.2004 mennessä kertyneiden palvelusvuosien ja 1.5.2004 saavutetun iän mukaan
Vanhuuseläkkeen vähimmäismäärä (henkilöstösääntöjen 77 artikla)	4 % vähimmäistoimeentulosta palvelusvuotta kohti
Työkyvyttömyyskorvaus (henkilöstösääntöjen 78 artikla)	70 % peruspalkasta
Työkyvyttömyyskorvauksen vähimmäismäärä (henkilöstösääntöjen 78 artikla)	100 % vähimmäistoimeentulosta
Perhe-eläke (henkilöstösääntöjen 79 artikla ja liitteessä VIII oleva 18 artikla)	60 % vanhuuseläkkeestä
Perhe-eläkkeen vähimmäismäärä (henkilöstösääntöjen 79 artikla ja liitteessä VIII oleva 18 artikla)	35 % viimeisestä peruspalkasta
Perhe-eläke (henkilöstösääntöjen 79 artikla ja liitteessä VIII oleva 17 artikla)	60 % vanhuuseläkkeestä, johon virkamiehellä olisi ollut oikeus
Perhe-eläkkeen vähimmäismäärä (henkilöstösääntöjen 79 artikla)	35 % viimeisestä peruspalkasta tai vähimmäistoimeentulo

5.2. Vakuutusmatemaattiset oletukset

Nämä arvot on ennustettava henkilöstösääntöjen säännösten ja parhaiden yleisesti hyväksyttyjen vakuutusmatemaattisten käytäntöjen mukaisesti.

Kyseisten vakuutusmatemaattisten oletusten arvot arvioitiin yleisten vakuutusmatemaattisten käytäntöjen mukaan, ja niistä sovittiin jäsenvaltioiden asianomaisia ministeriöitä edustavien kansallisten asiantuntijoiden kanssa 83 artiklaa käsittelevän työryhmän kokouksissa.

Henkilöstösääntöjen liitteen XII säännösten ja työryhmän päätösten mukaisesti joitakin oletuksia (esim. kuolevuustaulukkoa) päivitetään vain järjestelmän viiden vuoden välein tehtävän arvioinnin yhteydessä, kun taas toisia oletuksia päivitetään vuosittain. Viimeisin viiden vuoden välein tehtävä arviointi tehtiin vuonna 2018.

5.3. Väestötilastolliset oletukset

Pääasialliset väestötilastolliset oletukset ovat seuraavat:

- Kuolevuustaulukot: Eurostatin laatimassa EU:n virkamiesten vuoden 2018 elinaikataulukossa (EULT) on tulevat elinajanodotteet 20 vuoden aikaväliltä (sama aika kuin Euroopan unionin virkamiesten eläkejärjestelmän kesto), ja se perustuu Euroopan unionin virkamiesten eläkejärjestelmän perusjoukon kuolleisuutta koskevaan kehitykseen. EULT 2018 -elinaikataulukko pohjautuu siis perusjoukkoon, joka on täysin merkityksellinen Euroopan unionin virkamiesten eläkejärjestelmän kannalta.

  Taulukko 2 on ote EULT-taulukosta.

Ikä	Miehet		Naiset	
	Todennäköisyys kuolla x ikäisenä	Elinajanodote	Todennäköisyys kuolla x ikäisenä	Elinajanodote
40	0.00052220	44	0.00040251	47
45	0.00089611	39	0.00069129	42
50	0.00151059	35	0.00118716	37
55	0.00254589	30	0.00203834	32
60	0.00428923	25	0.00349874	27
65	0.00691083	21	0.00600232	23
70	0.01268196	17	0.00923173	19
75	0.02321581	13	0.01561910	15
80	0.04230976	10	0.02977824	11
85	0.07648061	7	0.05640000	8
90	0.13322851	5	0.10771240	5

- Eurostatin laatimat työkyvyttömyystaulukot, jotka perustuvat aikaisempiin havaintoihin.

- Oletettu eläkkeellesiirtymisikä; henkilöstösääntöjen liitteessä XII olevan 4 artiklan 3 kohdan mukaisesti oletetaan, että eläkkeelle siirtymiset tapahtuvat tietyssä keskiarvoiässä, joka vaihtelee kunkin virkamiehen palvelukseentulopäivän mukaan.

– Todennäköisyys olla naimisissa eläkkeelle siirryttäessä.

– Orvoksi jääneitä lapsia ja eronneita puolisoita koskevat kertoimet jne.

Taulukossa 3 esitetään viimeisimmässä, vuoden 2018 eläkearvioinnissa käytettyjen väestötilastollisten oletusten luettelo.

Taulukko 3 – Vuoden 2018 vakuutusmatemaattisessa arvioinnissa käytetyt väestötilastolliset oletukset

Väestötilastolliset oletukset	31.12.2017
Elinaikataulukko (terveet)	EULT 2018
Elinaikataulukko (vammaiset)	2018 EULT + 3 v
Työkyvyttömyystaulukko	Vuoden 2018 työkyvyttömyystaulukko
Tämänhetkinen siviilisääty	Tämänhetkinen siviilisääty
Todennäköisyys olla naimisissa eläkeiässä, miehet	82 %
Todennäköisyys olla naimisissa eläkeiässä, naiset	52 %
Virkamiehen ja hänen kumppaninsa välinen keskimääräinen ikäero	1 vuosi
Oletettu eläkkeellesiirtymisikä	63–66
Vaihtuvuus	Vaihtuvuus vuonna 2018

5.4. Taloudelliset oletukset

Henkilöstösääntöjen liitteessä XII olevan 10 ja 11 artiklan mukaan reaalinen diskonttokorko (jäsenvaltioiden pitkäaikaisen julkisen velan korot) ja yleinen palkkatason nousu (taulukkopalkkojen vuotuinen muutosprosentti) lasketaan edeltävien 30 vuoden vastaavien korkojen liikkuvana keskiarvona. Liitteessä XII olevan 11 a artiklan mukaan liikkuva keskiarvo lasketaan kuitenkin vuoteen 2020 saakka erityisen aikataulukon mukaisesti.

Vuonna 2018 reaalinen diskonttokorko ja yleinen palkkatason nousu laskettiin edeltävien 24 vuoden (1994–2017) vastaavien korkojen keskiarvona: tämän seurauksena vuoden 2018 päivityksessä reaalisen diskonttokoron arvo oli 2,9 % ja yleisen palkkatason nousun arvo oli -0,1 %.

Toinen tärkeä taloudellinen oletus on yksilöllistä palkkakehitystä koskeva taulukko, josta näkyvät EU:n virkamiesten palkankorotukset heidän urakehityksensä (ylennykset ja ikälisät) mukaisesti. Uusilla 1. tammikuuta 2014 voimaan tulleilla henkilöstösäännöillä kehitettiin EU:n virkamiesten urakehitystä ja vahvistettiin palkkaluokkien ja tehtäväryhmien välistä sidosta; AD- ja AST-tehtäväryhmien ylimpiin palkkaluokkiin pääsee nyt vain tietyin edellytyksin. Lisäksi perustettiin uusi tehtäväryhmä AST/SC.

Taulukossa 4 esitetään viimeisimmässä, vuoden 2018 eläkearvioinnissa käytettyjen taloudellisten oletusten luettelo.

Taulukko 4 – Vuoden 2018 vakuutusmatemaattisessa arvioinnissa käytetyt taloudelliset oletukset

Taloudelliset oletukset	31.12.2017
Palkkataulukko	Voimassa 1.7.2017 lähtien
Kesto	20 vuotta
Nimellinen diskonttokorko	4,8 %
Inflaatioaste	1,8 %
Reaalinen diskonttokorko	2,9 %
Yleinen palkkatason nousu	-0,1 %
Eläkkeiden yleinen uudelleenarvostus (vastaa yleistä palkkatason nousua)	-0,1 %
Yksilöllinen palkkakehitys	Vuoden 2018 yksilöllistä palkkakehitystä koskeva taulukko
Orvoksi jääneiden lasten ja eronneiden puolisoiden eläkettä koskevat kertoimet	13 %
Korjauskertoimet (liitteessä XI olevan 3 artiklan 5 kohta & liitteessä XIII oleva 20 artikla)	0,0 %

6. TULOKSET: ELÄKEMAKSUN KEHITYS

6.1. Eläkearvioinnit vuosina 2014–2018

Vuosien 2014–2018 aikana eläkemaksu laskettiin järjestelmän tasapainon varmistamiseksi kolmasosana kokonaisrahoituskustannuksen ja peruspalkkojen vuotuisen kokonaismäärän suhteesta henkilöstösääntöjen 83 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

Taulukossa 5 on kunkin arvioinnin tulokset vuodesta 2014 lähtien.

Taulukko 5 – Eläkemaksu vuosikohtaisesti vuosina 2014–2018

Tiedot	Eläkearvioinnit				
	2014	2015	2016	2017	2018
	Viiteajankohta				
	31.12.2013	31.12.2014	31.12.2015	31.12.2016	31.12.2017
Eläkkeelle siirtymisen rahoituskustannus	28,3 %	28,2 %	27,2 %	27,1 %	27,4 %
Työkyvyttömyyden rahoituskustannus	1,3 %	1,3 %	1,3 %	1,3 %	1,7 %
Kuoleman rahoituskustannus	0,9 %	0,9 %	1,0 %	0,9 %	0,9 %
Rahoituskustannuksen ja peruspalkkojen suhde	**30,4 %**	**30,5 %**	**29,5 %**	**29,3 %**	**30,0 %**
Virkamiesten eläkemaksu (1/3 kokonaissuhteesta)	**10,1 %**	**10,2 %**	**9,8 %**	**9,8 %**	**10,0 %**
Sovellettu virkamiesten eläkemaksu	**10,1 %**	**10,1 %**	**9,80 %**	**9,80 %**	**10,0 %**

6.2. Viimeisimmän eläkearvioinnin tulokset

Euroopan unionin virkamiesten eläkejärjestelmän vuoden 2018 vakuutusmatemaattisesta arvioinnista ilmenee, että eläkejärjestelmän tasapainon varmistamiseksi eläkemaksu, joka tarvitaan rahoittamaan kolmasosa maksettavista etuuksista, on 10,0 prosenttia peruspalkasta (tai työkyvyttömyyskorvauksesta).

Edellä ilmoitettu laskettu eläkemaksu (10 %) on kolmasosa kokonaisrahoituskustannuksen (1 424,8 miljoonaa euroa) ja peruspalkkojen vuotuisen kokonaismäärän (4 749,2 miljoonaa euroa) suhteesta. Maksu on *korkeampi* (+0,2 %) kuin vuonna 2017 laskettu eläkemaksu (9,8 %).

Henkilöstösääntöjen 83 artiklan 2 kohdassa vahvistettua viitearvoa päivitetään henkilöstösääntöjen 83 a artiklan 3 kohdan mukaisesti. Komissio julkaisee päivitetyn eläkemaksun määrän (10,0 %) kahden viikon kuluessa päivityksestä *Euroopan unionin virallisen lehden* C-sarjassa.

Päivitys tulee voimaan samanaikaisesti henkilöstösääntöjen 65 artiklassa säädetyn palkkojen vuotuisen päivityksen kanssa eli sitä sovelletaan taannehtivasti 1 päivästä heinäkuuta 2018.

7. ELÄKEJÄRJESTELMÄN TASAPAINO

Kuten tämän kertomuksen 2.3 osassa selostetaan, Euroopan unionin virkamiesten eläkejärjestelmä on tasapainossa, jos henkilöstön vuodessa maksamat eläkemaksut kattavat kolmasosan kyseisenä vuonna hankituista oikeuksista eli henkilöstösääntöjen mukaan

vanhuuseläkkeen osalta 1,8, 1,9 tai 2 prosenttia viimeisestä peruspalkasta ennen eläkkeelle siirtymistä. Koska eläkemaksu lasketaan niin, että järjestelmä pysyisi tasapainossa, tasapaino säilyy, jos sovelletaan laskettua arvoa.

Tämän kertomuksen viitekaudella eläkemaksua päivitettiin Eurostatin laskeman eläkemaksun perusteella sen jälkeen, kun seuraavat henkilöstösääntöjen säännökset oli otettu huomioon:

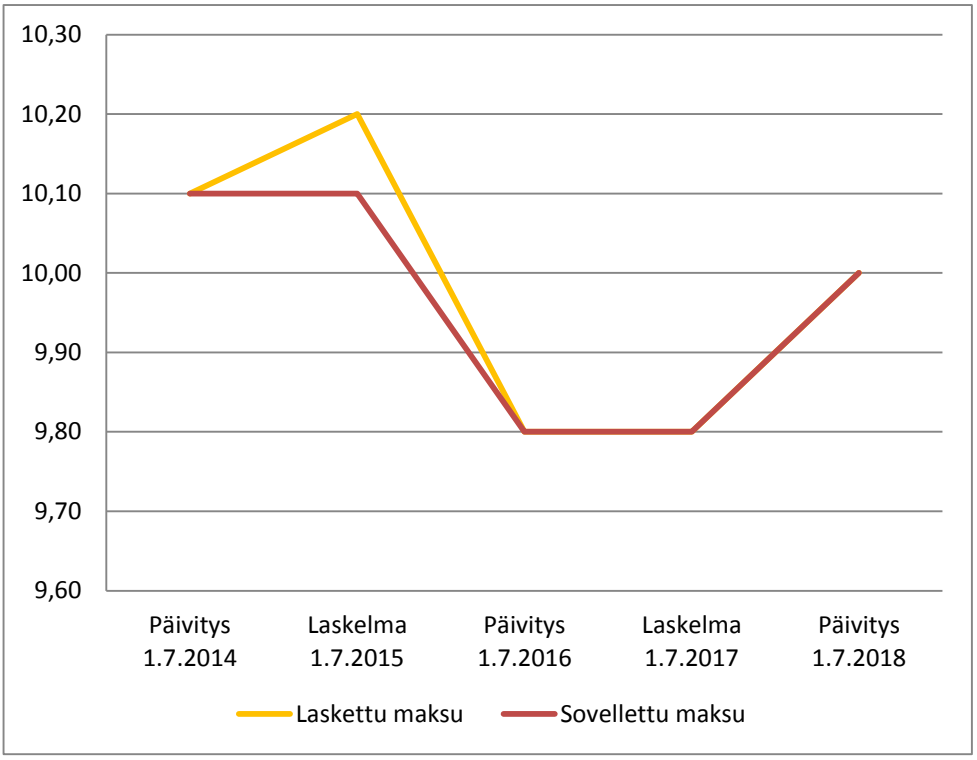
– henkilöstösääntöjen liitteessä XII olevan 2 artiklan 1 kohta (päivitys saa johtaa maksuosuuden muutokseen enintään yhdellä prosenttiyksiköllä edelliseen vuoteen verrattuna);

– henkilöstösääntöjen liitteessä XII olevan 2 artiklan 2 kohta (vakuutusmatemaattisesti laskemalla saatavan maksuosuusprosentin päivityksen ja 1 kohdan viimeisessä virkkeessä tarkoitetusta vaihtelusta johtuvan päivityksen erotusta ei minään ajankohtana palauteta, eikä sitä näin ollen oteta huomioon myöhemmissä vakuutusmatemaattisissa laskelmissa);

– henkilöstösääntöjen 83 a artiklan 4 kohta (eläkemaksua päivitetään viiden vuoden välein tehtävän arvioinnin vuosittaisissa päivityksissä vain, jos parhaillaan sovellettavan eläkemaksun ja vakuutusmatemaattisen tasapainon säilyttämiseksi tarvittavan maksuosuuden välinen ero on vähintään 0,25 prosenttiyksikköä). Rajaa ei sovelleta viiden vuoden välein tehtävän arvioinnin yhteydessä, kuten vuoden 2018 arvioinnissa.

Kaaviossa 1 esitetään tiivistelmänä lasketut ja sovelletut maksuosuudet.

Kaavio 1 – Tiivistelmä lasketuista ja sovelletuista eläkemaksuista

Kaaviosta käy ilmi, että sovellettu eläkemaksu oli hyvin lähellä Eurostatin laskemaa arvoa. On paikallaan huomata, että edellä mainittujen henkilöstösääntöjen säännösten soveltamisesta

johtuvat pienet erot maksuosuuksien välillä voivat olla positiivisia tai negatiivisia, ja että pitkällä aikavälillä eroilla on taipumus tasoittaa toisensa.

Menetelmä on näin ollen täyttänyt tavoitteensa ja takaa, että henkilöstön talousarvioon maksamat eläkemaksut kattavat henkilöstösääntöjen liitteessä XII olevan 1 artiklan 1 kohdan mukaisesti kolmasosan eläkejärjestelmän kustannuksista, joten järjestelmä on tasapainossa.

8. EUROOPAN UNIONIN VIRKAMIESTEN ELÄKEJÄRJESTELMÄN VAIKUTUKSET TALOUSARVIOON

Vuonna 1960 neuvosto päätti, että henkilöstön suorittamat eläkemaksut siirretään tosiasiallisen eläkerahaston sijasta EU:n talousarvioon niiden keräämisajankohtana ja käytetään budjettivallan käyttäjän tekemien päätösten mukaisesti; niitä ei siis kohdenneta millekään yksittäiselle politiikanalalle. Samalla neuvosto päätti, että työnantajalta ei kerättäisi eläkemaksua. Sen sijaan EU:n toimielimet sitoutuivat maksamaan tulevia eläke-etuuksia (unionin talousarviosta) silloin, kun henkilöstö jää eläkkeelle.

Talousarvion näkökulmasta EU:n eläkejärjestelmä on aikaisemmin tuottanut nettotuloa, koska se ei ole vielä saavuttanut maturiteettia, eli palveluksessa olevan henkilöstön eläkeoikeuksistaan suorittamat eläkemaksut ovat olleet suurempia kuin pienen eläkeläisjoukon saamat etuudet. Tulo muodostui henkilöstön eläkemaksuista sekä työnantajan maksuosuudesta, jota ei kuitenkaan maksettu rahastoon vaan ainoastaan huomioitiin eläkevastuussa. Siten **raha tosiasiallisesti lainattiin talousarvioon järjestelmän jäseniltä ja vastineeksi he saivat takuun tulevien etuuksien maksamisesta**.

Koska EU ja sen työvoima on kasvanut sen jälkeen, kun eläkejärjestelmä luotiin 1960-luvulla, eläkkeensaajien nettomäärä (eläkkeelle jäävien työntekijöiden ja kuolevien eläkkeensaajien välinen erotus) on kasvanut, ja se kasvaa edelleen seuraavan monivuotisen rahoituskehyksen aikana. Pitkällä aikavälillä eläkemenot pienenevät huomattavasti peräkkäisten uudistusten ansiosta, mutta kyseisiin uudistuksiin sovellettiin siirtymäsäännöksiä, koska eläkeoikeuksien suojana on saavutettujen etujen periaate. Sen vuoksi **uudistuksen talousarviovaikutukset eläkemenoihin näkyvät vasta vähitellen ajan kuluessa**. Siten eläkemenojen odotetaan kasvavan 2040-luvulle asti, koska Euroopan unionin virkamiesten eläkejärjestelmä ei ole vielä saavuttanut maturiteettia.

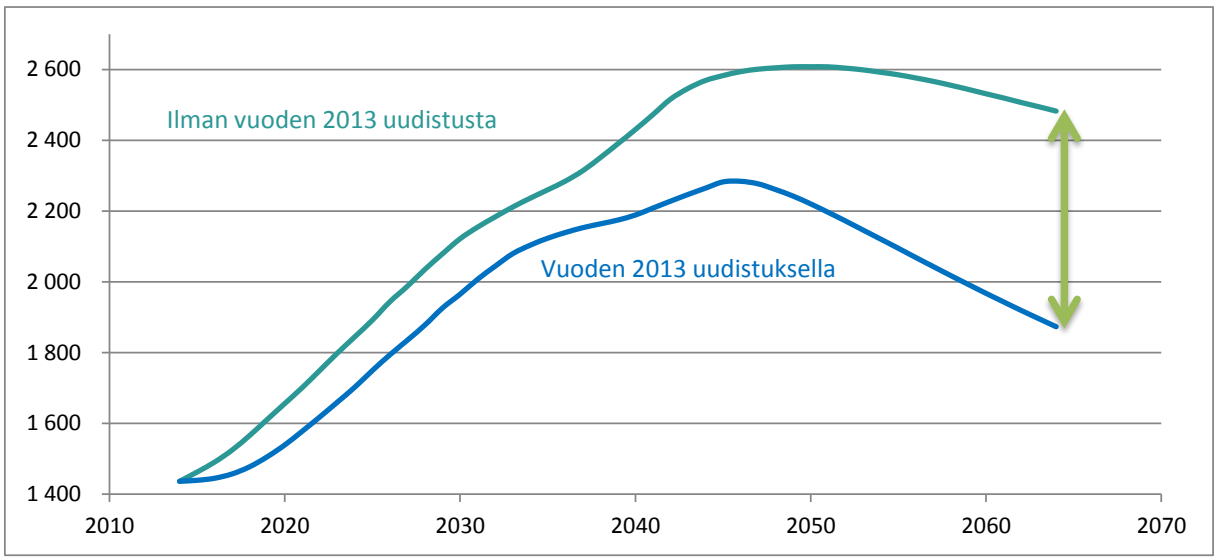
Uudistuksesta saatavat huomattavat eläkesäästöt (ks. kaavio 2) vahvistettiin vuonna 2016 Eurostatin selvityksessä eläkekustannusten pitkän aikavälin talousarviovaikutuksista[10]. Jäsenvaltiot kiittelivät sitä, että selvitys tarjosi tilanteesta objektiivisen ja realistisen arvion. Eurostat havaitsi, että vuoden 2013 uudistus **vähentäisi pitkän aikavälin eläkemenoja noin 30 prosentilla** eläkejärjestelmään vuonna 2004 tehdystä edellisestä tarkistuksesta syntyneiden säästöjen lisäksi. Kyseisen Eurostatin selvityksen jälkeen monet jäsenmaat painottivat eläketurvan tärkeyttä, kun halutaan varmistaa, että EU säilyy houkuttelevana instituutiona kaikkien jäsenvaltioiden hakijoille, erityisesti niiden, joilla on suhteellisen suuret tulot asukasta kohti.

Henkilöstösääntöjen kaksi peräkkäistä, kauaskantoista uudistusta toteutettiin lisäksi hyvin lyhyellä aikavälillä (vuosina 2004 ja 2014), minkä vuoksi oli oikeudellisesti välttämätöntä ottaa käyttöön niiden täytäntöönpanoa koskevia **siirtymätoimenpiteitä**, jotka koskevat suurta osaa palveluksessa olevasta henkilöstöstä. Tällä hetkellä lisämuutokset nykyisiin sääntöihin

[10] SWD(2016) 268

näiden oikeudellisten rajoitteiden lisäksi heikentäisivät edelleen varmuutta ja ennustettavuutta työolosuhteiden ja eläke-etuuksien osalta. Tämä todennäköisesti alentaisi toimielinten kykyä puuttua havaittuun merkittävään maantieteelliseen epätasapainoon.

Kaavio 2 – Pitkän aikavälin eläkekustannusten kehitys (luvut ovat miljoonina euroina kiintein hinnoin) Eurostatin vuoden 2016 selvityksen mukaan

9. PÄÄTELMÄT

Komissio varmisti henkilöstösääntöjen liitteen XII täytäntöönpanolla Euroopan unionin virkamiesten eläkejärjestelmän vakauden ja laskennallisen rahaston tasapainon. Samaan aikaan henkilöstösääntöjen vuosien 2004 ja 2013 uudistusten peräkkäisen täytäntöönpanon ansiosta saadaan asteittain kasvavia vuosittaisia säästöjä.

Edellä esitetyn pohjalta voidaan todeta, että henkilöstösääntöjen liitteen XII soveltaminen on täyttänyt tavoitteensa ja takaa sen, että Euroopan unionin virkamiesten eläkejärjestelmä on tasapainossa, koska henkilöstön talousarvioon maksamat eläkemaksut kattavat kolmasosan kunakin vuonna hankituista oikeuksista seuraavien syiden perusteella:

– Eurostatin laskema maksuosuus kattoi kolmasosan kyseisenä vuonna hankituista eläkeoikeuksista;

– kansalliset asiantuntijat ja pätevät, riippumattomat asiantuntijat hyväksyivät lasketun maksuosuuden;

– sovellettu maksuosuus oli hyvin lähellä laskettua arvoa;

– laskettujen ja sovellettujen maksuosuuksien välisiin pieniin eroihin olivat selityksenä henkilöstösääntöjen tietyt määräykset. Koska kyseiset erot voivat olla positiivisia tai negatiivisia, niillä on taipumus tasoittaa toisensa pitkällä aikavälillä.

Euroopan parlamentti ja neuvosto päättivät, että tässä kertomuksessa olisi keskityttävä eläkejärjestelmän vakuutusmatemaattiseen tasapainoon vuosina 2014–2018 eikä eläkemenojen tulevaan kehitykseen. On kuitenkin hyvä mainita, että ehdotuksessaan

neuvoston asetukseksi seuraavan monivuotisen rahoituskehyksen vahvistamisesta komissio esitti kauden 2021–2027 odotetut menot, jotka perustuvat erityisesti eläkemenojen vuosittaiseen kasvuun, kuten 8 osassa esitetään. Samassa yhteydessä komissio myös sitoutui harkitsemaan osana monivuotisen rahoituskehyksen väliarviointia vuonna 2023, onko tarpeen perustaa pääomaperusteinen eläkerahasto EU:n henkilöstöä varten.